

Els refugis de les entitats, una llar d'acollida

Els refugis són uns espais creats per acollir animals que han estat abandonats. A les comarques gironines n'hi ha uns quants que funcionen. A diferència de les gosses tradicionals, on els cans s'estaven poc temps o acabaven sacrificats, aquestes instal·lacions permeten acollir-los per un temps indefinit o fins que són donats en adopció.

Text > **LLUÍS POCH SURINACH**, periodista

La majoria de refugis són gestionats per entitats que han de fer front a unes despeses de funcionament considerables. Necessiten, de manera constant, el suport i l'ajuda d'empreses i particulars. Bú Bup Park n'és un exemple. Depèn de la Fundació Altarriba i només acull gossos. Situada a Castell d'Empordà,

a tocar de la Bisbal, aquesta entitat, creada el 1998, treballa activament per la protecció i el benestar animal, i va impulsar la Llei del sacrifici zero, pionera a tot l'Estat. Ofereix l'opció d'apadrinar els animals: les persones que ho fan reben fotografies mensuals del gos, un informe sobre el seu estat i, a més, el poden visitar o treure'l per passar-hi

una estona. També es poden convertir en *timers* —una mena de protectors— a partir d'un euro mensual, i així contribuir a mantenir-los. La Fundació Altarriba no rep cap ajut econòmic de l'Ajuntament de la Bisbal d'Empordà.

Però n'hi ha més casos. L'Associació Protectora d'Animals del Baix Empordà Rodamón, una entitat creada el 1978

>> *Cristina Martínez, responsable del Bú Bup Park, amb dos dels gossos que acull el centre. (Foto: Lluís Poch)*

per ajudar els animals abandonats (que disposa d'unes instal·lacions modernitzades de fa poc als afores de Palafrugell, a tocar de la carretera C-31) té uns tres-cents associats que els ajuden a cobrir una part important de les despeses. La resta, aproximadament el 60 % del seu pressupost anual, es cobreix gràcies de la prestació de serveis als ajuntaments (recollir i fer-se càrrec dels animals abandonats), que es gestiona mitjançant un conveni global amb el Consell Comarcal.

Segons Rodamón, al Baix Empordà s'abandonen de mitjana anual entre uns cinc-cents i set-cents animals, tot i que aquestes xifres s'han reduït per sota dels quatre-cents en els darrers tres anys. Una lectura equivocada d'aquestes dades podria fer pensar que la tendència va canviant i que hi ha més conscienciació per part de les persones que tenen animals. Que hi ha més conscienciació és cert, però malauradament no és una tendència que es pugui generalitzar. El director i coordinador de Rodamón, Àngel Viladegut, admet que, amb la pandèmia i el confinament, «es va paralitzar la cria de gossos». Viladegut explica que dos de cada tres cans que acullen al cen-

>> El Bú Bup Park no disposa d'aigua potable, que hi arriba periòdicament amb camions cisterna, però ofereix als cans la possibilitat de gaudir d'aquest estany. (Foto: LLUÍS POCH)

tre que coordina tenen entre un any o dos, «cosa que vol dir que varen ser adoptats de cadells i que, quan els propietaris se n'han cansat o han volgut eludir la responsabilitat que comporta tenir un animal, els han abandonat». Les estadístiques del centre revelen, també, que la majoria d'animals abandonats són gossos: durant el 2022 en van recollir 370. Al refugi també hi ha acollits gats, fures i algun conill.

En aquesta línia, Cristina Martínez, responsable des de fa uns tres anys del refugi Bú Bup Park, reconeix que «aquests dos darrers anys hi ha hagut

molta gent que, com que no tenia feina, ha hagut de deixar la casa on vivia i se n'ha anat a viure en un pis on la comunitat no permet portar gossos i, per a aquestes persones mantenir l'animal ha suposat un problema; per això l'han acabat abandonant». Un altre dany col·lateral de la pandèmia ha estat el trencament d'algunes parelles que tenien un animal de companyia: «En alguns casos, el gos ha acabat pagant els plats trencats, ja que un dels dos no ha volgut l'animal i l'altre no se n'ha pogut fer càrrec». No és l'únic contratemps que ha comportat la covid:

>> Al Bú Bu Park, els gossos disposen d'un ampli pati on poden esbargir-se o trobar-se amb altres cans. (Foto: LLUÍS POCH)

El personal voluntari dels centres, que normalment reben pocs ajuts públics o cap, ajuda a treure els gossos a passejar i s'ocupa de la seva higiene

«Malauradament, també hem trobat casos de persones que tenien animals de companyia que s'han mort a causa del virus i després els seus familiars no s'han volgut fer càrrec del gos del difunt».

Per a l'animal, l'abandonament comporta conseqüències greus: trauma psicològic, desorientació o desnutrició, entre d'altres. Uns problemes que sovint acaben amb el gos atropellat a la via pública o amb un excés d'agressivitat, un tret que contribueix a estigmatitzar determinades races i a fomentar-ne la mala imatge.

Els mal anomenats «gossos perillosos» Martínez explica que els darrers anys ha canviat molt la tipologia dels cans que arriben al centre. Segons comenta, «en l'actualitat, la majoria d'animals que hi ha acollits són de les mal anomenades "races potencialment perilloses": pitbulls americans, terriers de Staffordshire americans, dogs argentins...». Aquesta opinió també és compartida pel director de Rodamón, on actualment el 75 % dels gossos que hi ha són d'aquestes races.

S'ha de fer alguna mena de treball específic per recuperar aquests animals amb problemes de conducta? Evidentment. La majoria han viscut situacions difícils abans de ser abandonats. No obstant això, la situació no és irreversible, segons explica Cristina Martínez: «Amb amor, afecte i disciplina es poden corregir aquestes conductes, i és el que intentem fer aquí».

I és que tenir un animal implica moltes responsabilitats. «Tenir-lo no és obligatori, però sí que ho és que estigui ben cuidat», recorda Àngel Viladegut. Tot i la tasca de conscienciació que porten a terme les entitats proteccionistes, «encara ens trobem amb persones que regalen als seus fills un animal

>> Rodamón disposa d'unes instal·lacions àmplies i confortables que acullen els animals. (Foto: LLUÍS POCH)

de companyia, un fet totalment irresponsable, perquè un animal no és un objecte, sinó una responsabilitat que dura molts anys. I una càrrega, és un mal regal». El responsable de Rodamón també es mostra escèptic sobre l'efectivitat de la nova Llei de protecció, drets i benestar dels animals en què treballa el Govern espanyol i que hauria d'entrar en vigor el 2023. «No crec que millori gaire les coses», vaticina. L'objectiu fonamental del nou text pretén garantir el benestar dels animals, erradicar-ne l'abandonament i el maltractament, posar fi a les males

praxis, penalitzar-les i acotar-ne i controlar-ne, de debò, la venda.

Viladegut recorda que «a Catalunya ja hi ha una llei que és prou bona, però que no s'aplica. Pensa que encara només el 35 % dels gossos porten microxip, tot i que des de fa dues dècades és obligatori». Atribueix aquest baix compliment de la normativa al fet que «no es persegueix d'una forma contundent i sistemàtica els infractors. Hi ha molta gent que va pel carrer amb gossos dels considerats potencialment perillosos i que no compleix la normativa; amb això no vull dir que jo estigui a favor o en contra que

>> Els gats i altres animals, com fures i conills, també troben refugi a Rodamón quan els propietaris els han abandonat. (Foto: LLUÍS POCH)

>> Els gossos disposen d'un ampli espai per esbargir-se al Bú Bup Park, i poden estar en bandada. (Foto: FUNDACIÓ ALTARRIBA)

portin morrió i que vagin lligats, però si la llei diu que ho han de fer, s'ha de fer complir, i actualment es poden veure animals a molts pobles sense morrió i alguns, fins i tot, deslligats».

No tothom pot adoptar

Els dos centres consultats ofereixen la possibilitat d'adoptar cans, però «no tothom qui vol un gos en adopció se'l pot endur», sentència Martínez. La responsable del Bú Bup Park recorda que «durant la primera onada de la pandèmia va venir molta gent a buscar-ne, i hi ha haver un augment de les demandes. N'hi ha que fins i tot estaven disposats a pagar i a comprar-ne un, per poder sortir a passejar, però nosaltres no en vam entregar cap». Martínez assegura que, en el seu centre, el procés de donar un animal en adopció «és una cosa que ens prenem molt seriosament, ja que moltes persones no són aptes per adoptar». En aquest sentit, afegeix que els candidats «no només han de passar un qüestionari, sinó que posteriorment coneixen el gos a les nostres instal·lacions per veure si ambdós s'atrauen. És un procés que es repeteix durant uns dies per veure si hi ha la connexió necessària perquè l'interessat es pugui endur el gos». «Ho fem per evitar que, al primer problema, ens el tornin», admet.

Per la seva part, Viladegut hi insisteix: «Aplicuem determinats filtres abans de donar a un animal en adopció. I posem un èmfasi especial en tots

els aspectes negatius que comporta tenir un animal de companyia. Tenir-ne un vol dir dedicar-li temps. També és una despesa (i de vegades, a causa de les malalties, elevada), ja que s'ha de portar al veterinari. No existeix una seguretat social per a animals i els medicaments també costen diners. Quan es formalitza una adopció, els animals surten d'aquests refugis esterilitzats, vacunats i amb microxip.

Donatius en diners, materials i voluntariat

Tenir en funcionament un refugi genera unes despeses importants, no només per alimentar els animals. Tots els centres, malgrat no tenir totes les places que ofereixen cobertes, reconeixen que van «justos de diners», i aprofiten l'ocasió per demanar més implicació per part de tots, sigui a través de donatius econòmics o del material que fan servir habitualment, com ara menjar, corretges, rotlles de paper, raspalls, joguines, etc.

La majoria dels gossos que acaben abandonats estan malalts i pateixen unes patologies que requereixen visites periòdiques al veterinari. Molts estan afectats per la leishmaniosi, una malaltia que els podria provocar la mort si no rebessin tractament. També hi ha animals que pateixen problemes d'articulacions per l'edat i els responsables del gos han d'acudir periòdicament al veterinari.

A més, els centres han de disposar de personal preparat. A Rodamón hi

treballen quatre persones. S'encarreguen bàsicament de les tasques bàsiques, de tenir cura dels animals, de netejar-los, desparasitar-los i fer el manteniment general del centre, així com de les captures que sol·liciten els ajuntaments.

Al Bú Bup Park hi treballen dos professionals que es reparteixen les tasques principals que porten a terme. «Hem establert unes rutines diàries que s'apliquen els 365 dies l'any», ens explica Martínez, que afegeix: «Arribem a les instal·lacions a les vuit del matí, preparem els kongs, unes joguines que s'omplen de pinso i menjar de llauna i que es donen als gossos perquè s'entreguin al pati, i així, a banda que puguin fer les seves necessitats, nosaltres podem netejar i posar en condicions els habitatges de cada animal. A partir de les deu arriben els voluntaris, preparem els animals i surten a passejar. Els que no han sortit a passejar, els deixem anar al pati, un recinte gran on es poden esbargir, estar en bandada o banyar-se a l'estany».

A Rodamón, a més de treure els gossos a passejar, el voluntariat participa en la higiene dels animals. «Ens ajuden a banyar-los i d'aquesta manera contribueixen a fer socialitzar els gossos», explica Viladegut, que afegeix que també els formen: «Els diem el que han d'anar fent, ja que el canvi de comportament és molt lent i es necessiten moltes hores de treball».